

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.
MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-247/2014-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. I. R., nar. 3.1.1963, a spol. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: návrhy státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze dle § 77a odst. 1 trestního řádu ze dne 14.2.2014 a ze dne 17.2.2014, usnesení soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 37 Nt 5700/2014, 37 Nt 5701/2014, 37 Nt 5702/2014, 37 Nt 5703/2014, 37 Nt 5704/2014, usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20.3.2014 sp. zn. 44 To 134/2014, kopie usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 13.2.2014

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch i v neprospěch obviněných:

- I. R., nar. 3.1.1963,
- Mgr. Bc. D. M., nar. 13.2.1977,
- Mgr. M. S., nar. 22.2.1978,
- JUDr. P. K., nar. 20.1.1957,
- Ing. J. J., nar. 16.7.1959,

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20.3.2014 sp. zn. 44 To 134/2014, jímž byla podle § 149 odst. 1 trestního řádu zrušena usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14.2.2014 sp. zn. 37 Nt 5700/2014, 37 Nt 5701/2014, 37 Nt 5702/2014, 37 Nt 5703/2014, a ze dne 17.2.2014 sp. zn. 37 Nt 5704/2014.

Usnesením policejního orgánu Policie ČR, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, ze dne 13.2.2014 č. j. OKFK-837-600/TČ-2013-251300-3 bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněného I. R., nar. 3.1.1963, obviněného Mgr. Bc. D. M., nar. 13.2.1977, a obviněného Mgr. M. S., nar. 22.2.1978, pro trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b), c) trestního zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství dle § 23 trestního zákoníku, a dále bylo podle § 160 odst. 1, 5 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněného Ing. J. J., nar. 16.7.1959, a obviněného JUDr. P. K., nar. 20.1.1957, rovněž pro trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b), c) trestního zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství dle § 23 trestního zákoníku, jehož se všichni obvinění měli dopustit tím,

že v době od počátku plnění, tedy ode dne 11.1.2008 z bankovního účtu obchodní společnosti N., a. s., vedeného u banky – Česká spořitelna, a. s., z doposud nezjištěného místa v České republice převáděla na základě opakovaných pokynů obviněného Ing. J. J. pracovnice obchodní společnosti N., a. s., V. F., nar. 15.11.1968, finanční prostředky společností N., a. s., získané jako plnění ze smluvního vztahu uzavřeného dne 11.1.2008 mezi společností DPP a obchodní společností N., a. s., a to za rok 2008 ve výši 27.200.097,20 Kč, za rok 2009 ve výši 36.805.385,50 Kč, dále za rok 2010 ve výši 82.978.405,58 Kč a za rok 2011 ve výši 56.255.059,44 Kč; tedy celkem společnost DPP zaslala na účet společnosti N., a. s., za rok 2008 až 2011 částku v celkové výši 203.238.947,42 Kč, přičemž obchodní společnost N., a. s., nejméně od doby počátku plnění z uvedené smlouvy do 29.3.2012 fakticky řídili osoby obvinění Mgr. Bc. D. M., Mgr. M. S. a obviněný I. R. prostřednictvím předsedy představenstva obviněného Ing. J. J., za tisk a dodávky jízdních dokladů pro DPP na základě účelově uzavřeného smluvního vztahu ze dne 10.8.2007 mezi obchodní společností N., a. s., za niž tuto smlouvu uzavřel obviněný Ing. J. J., a společností C. A. Inc., organizační složkou, za niž tuto smlouvu uzavřel její vedoucí obviněný JUDr. P. K., na společnost C. A. Inc., na její účty vedené bankami ve Švýcarské konfederaci a v Kyprské republice, konkrétně finanční částky v roce 2008 v celkové výši 7.140.000 Kč, dále v roce 2009 v celkové výši 9.283.550 Kč, dále v roce 2010 v celkové výši 12.345.312 Kč, dále v roce 2011 v celkové výši 11.274.710 Kč, tedy celkem za roky 2008 až 2011 takto převedla obchodní společnost C. A. Inc. celkovou částku ve výši 40.043.572 Kč, a to po předchozí domluvě obviněných Ing. J. J. s Mgr. M. S., který se podílel v předmětné době na přípravě smluvních vztahů DPP na základě smluv o poskytování právní pomoci uzavřených mezi společností DPP a společností Š & P, v. o. s., včetně smlouvy mezi DPP a společností N., a. s., ze dne 11.1.2008, obviněným Mgr. D. M., který nejméně ode dne 11.3.2008 zastupoval společnost C. A. Inc. a který nejméně ode dne 1.8.2006 zastupoval současně také obviněného I. R., a obviněným I. R., jemuž byly uvedené finanční prostředky po předchozí dohodě s obviněným Ing. J. J., obviněným JUDr. P. K., obviněným M. S., a obviněným D. M. dále vypláceny v doposud nezjištěné výši, přičemž pro tato plnění účelově použili smlouvu mezi společností C. A. Inc. a obviněným I. R. ze dne 1.8.2006, kterou dne 27.7.2006 podepsal obviněný I. R. v M. a obviněný JUDr. P. K. dne 1.8.2006 v Z. ve Š. k., a v níž obviněný I. R. zplnomocnil ke komunikaci za svou osobu obviněného Mgr. Bc. D. M., ačkoli obviněný Ing. J. J., obviněný JUDr. P. K., obviněný Mgr. Bc. D. M., obviněný Mgr. M. S. a obviněný I. R. věděli, že předmětné finanční prostředky pocházejí z plnění poskytnutého společností N., a. s., od společnosti DPP za předražené ceny, dohodnuté mezi společnostmi N., a. s., a DPP mimo zadávací řízení, ačkoli pro aplikaci výjimky ze zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném ke dni 11.1.2008 (dále jen zákon o veřejných zakázkách) dle ustanovení § 18 ze zákona o veřejných zakázkách nebyly splněny podmínky, a že smlouva

mezi společnostmi N., a. s., a C. A. Inc. ze dne 10.8.2007 a smlouva mezi C. A. Inc. a obviněným I. R. ze dne 1.8.2006 sloužily k zastření pravého účelu převodu předmětných finančních prostředků, spočívajícího v osobním obohacení nejméně společnosti C. A. Inc. a obviněného I. R..

Uvedené usnesení o zahájení trestního stíhání převzali obvinění I. R., Ing. J. J., Mgr. D. M. a JUDr. P. K. shodně dne 13.2.2014 a obviněný Mgr. M. S. pak dne 14.2.2014.

Státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze dne 14.2.2014, resp. ve vztahu k obviněnému M. S. dne 17.2.2014, podal k Obvodnímu soudu pro Prahu 5 jednotlivě ke každému z obviněných odůvodněné návrhy dle § 77a odst. 1 trestního řádu na uložení omezení spočívající v zákazu vycestování do zahraničí podle § 77a trestního řádu.

Soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 svými usneseními ze dne 14.2.2014, resp. ve vztahu k obviněnému M. S. ze dne 17.2.2014, sp. zn. 37 Nt 5700/2014, 37 Nt 5701/2014, 37 Nt 5702/2014, 37 Nt 5703/2014 a 37 Nt 5704/2014, uvedeným obviněným osobám dle § 77a odst. 1 trestního řádu uložil omezení spočívající v zákazu vycestování do zahraničí a současně dle § 77a odst. 2 trestního řádu vyzval policejní orgán, který měl v dispozici cestovní doklady obviněných, k jejich vydání ve lhůtě 5 pracovních dnů od doručení usnesení a jejich odevzdání do kanceláře Obvodního soudu pro Prahu 5.

Předmětná usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 byla napadena stížnostmi všech obviněných. Městský soud v Praze na základě podaných stížností nejprve svým usnesením ze dne 10.3.2014 rozhodl dle § 23 odst. 3 trestního řádu per analogiam o spojení všech věcí týkajících se řízení o stížnostech obviněných vedených u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 44 To 134/2014, 44 To 135/2014, 44 To 136/2014, 44 To 137/2014 a 44 To 138/2014 ke společnému projednání s tím, že budou nadále vedena pod společnou spisovou značkou 44 To 134/2014.

Usnesením ze dne 20.3.2014 sp. zn. 44 To 134/2014 pak Městský soud v Praze podle § 149 odst. 1 trestního řádu zrušil všechna stížnostmi napadená usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14.2.2014, resp. ze dne 17.2.2014, sp. zn. 37 Nt 5700/2014, 37 Nt 5701/2014, 37 Nt 5702/2014, 37 Nt 5703/2014 a 37 Nt 5704/2014.

Z odůvodnění usnesení Městského soudu v Praze vyplývá, že soud při svém rozhodování dospěl k těmto podstatným závěrům:

- A) Napadená usnesení obvodního soudu jsou nepřezkoumatelná a jejich odůvodnění pouze mechanicky převzala většinou obecné argumenty uplatněné státním zástupcem v jeho návrzích, aniž by soud prvního stupně tyto jakkoli hodnotil.
- B) V daném stádiu trestního řízení není třeba tato rozhodnutí žádným způsobem nahrazovat vlastními rozhodnutími stížnostního soudu ani vracet věc soudu prvního stupně.
- C) Kritériem pro posouzení důvodnosti opatření dle § 77a trestního řádu je nezbytnost dosažení účelu trestního řízení v dané věci. Je potřeba zvažovat, nakolik je reálná hrozba, že obviněný, v případě nevyužití tohoto zajišťovacího opatření, odcestuje do ciziny a bude se tímto způsobem vyhýbat probíhajícímu trestnímu řízení. Tento postup musí být odůvodněn skutečnostmi, jinak v podstatě odůvodňujícími tzv. „útěkovou vazbu“ ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu.

D) Soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 shora uvedené podmínky v případě žádného ze stěžovatelů individuálně nezkoumal a návrh státního zástupce mechanicky převzal, aniž by uplatnil zásadu zdrženlivosti. Nelze pominout relevantní judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a rovněž, byť doposud skromnou, judikaturu tuzemskou. Soud prvního stupně náležitě nezvážil, zda by nebylo možno dosáhnout sledovaného cíle způsobem méně zasahujícím do práv obviněných.

S argumentací Městského soudu v Praze se nelze zcela ztotožnit.

Podle § 147 odst. 1 trestního řádu při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán

a) správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a
b) řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 149 odst. 1 trestního řádu nezamítne-li nadřízený orgán stížnost, zruší napadené usnesení, a je-li podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, buď

a) rozhodne sám ve věci,
b) nebo uloží orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Podle § 77a odst. 1 trestního řádu platí, že je-li vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje dvě léta, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje tři léta, může soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce uložit omezení spočívající v zákazu vycestování do zahraničí, je-li to nezbytné pro dosažení účelu trestního řízení. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

Uvedenými ustanoveními trestního řádu se Městský soud v Praze zcela neřídil.

Je možno připustit, že odůvodnění usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 mohla být zejména z hlediska právních úvah týkajících se dovození nezbytnosti uložení opatření dle § 77a trestního řádu pro naplnění účelu trestního řízení podrobnější a přesnější. Přesto z rozboru dosavadní důkazní situace provedeného v usneseních a ze samotného charakteru trestné činnosti (mj. i s odkazem na charakter trestné činnosti s mezinárodním prvkem byla v jiné trestní věci zamítnuta ústavní stížnost stěžovatelky proti usnesení dle § 77a trestního řádu – usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2768/13) a rovněž z dosud zajištěného spisového materiálu byla nezbytnost postupu dle § 77a trestního řádu pro dosažení účelu trestního řízení zcela zřejmá.

Podstatou projednávané trestné činnosti je zjednodušeně řečeno vyvádění peněz získaných jinou trestnou činností mimo území České republiky prostřednictvím zahraniční společnosti na zahraniční účty s tím, že na tomto jednání se měli podílet všichni obvinění jako organizovaná skupina působící ve více státech. Již tato skutečnost sama o sobě, aniž by bylo třeba zcela detailně zkoumat další skutečnosti ohledně jednotlivých obviněných, v podstatě zakládá důvodnost postupu dle § 77a trestního řádu.

Pokud Městský soud v Praze uvádí, že soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 nezkoumal jednotlivě ke každému z obviněných reálnou hrozbu, že obvinění odcestují do ciziny, je třeba uvést, že ze zjištěných a státním zástupcem Vrchního státního zastupitelství v Praze a soudcem Obvodního soudu pro Prahu 5 v usneseních i tvrzených skutečností

jednoznačně vyplývá, že hrozba vycestování do zahraničí a možného maření účelu trestního řízení u všech obviněných je v situaci, kdy podstatou trestné činnosti byly převody finančních částek v rádech desítek milionů korun prostřednictvím zahraniční společnosti na zahraniční účty (a je tedy předpoklad dostatečných finančních zdrojů obviněných v zahraničí), zcela reálná, ať už by toto vycestování směřovalo k úplnému vyhnutí se trestnímu řízení, zajištění si (příp. dalšímu odstranění) výnosů z trestné činnosti, manipulaci s případnými důkazy apod.

Na tomto místě je třeba uvést, že není správný názor Městského soudu v Praze, že při ukládání opatření dle § 77a trestního řádu by vždy musely být zkoumány skutečnosti odůvodňující pouze útěkovou vazbu. Nezbytnost pro dosažení účelu trestního řízení ve smyslu § 77a trestního řádu může být dána i zcela jinými skutečnostmi zakládajícími jiný vazební důvod, příp. nezakládajícími žádný vazební důvod. Bližší rozbor k tomuto bude proveden ještě níže v textu.

V daném případě pak nezbytnost postupu dle § 77a trestního řádu pro dosažení účelu trestního řízení byla dána souhrnem zcela konkrétních zjištěných skutečností (podezření z páčání trestné činnosti po vzájemné dohodě všech obviněných vyváděním peněz na zahraniční účty s využitím zahraniční společnosti, kdy k části jednání docházelo v zahraničí, pobyt, příp. podnikání, majetek a účty v zahraničí atd.), které jednak zakládaly obavy nejen z uprchnutí a tím vyhnutí se trestnímu stíhání [tedy vazební důvody dle § 67 písm. a) trestního řádu] ze strany obviněných, ale i z případného přechodného vycestování, v rámci něhož by mohlo dojít k jinému jednání mařícímu účel trestního řízení (již zmíněné zajištění si výnosů z trestné činnosti apod.), kdy takové obavy nezakládají vazební důvod dle § 67 písm. a) trestního řádu, přesto jednoznačně mohou vést k důvodnému uplatnění institutu dle § 77a trestního řádu. Nelze tedy souhlasit se závěrem Městského soudu v Praze, že by nebyly zjištěny zcela konkrétní skutečnosti odůvodňující postup dle § 77a trestního řádu.

Irelevantní je pak výtku Městského soudu v Praze ohledně toho, že obvinění JUDr. P. K. a Mgr. D. J. jsou stíháni již od 16.10.2013 a napadená usnesení neobsahují žádný údaj o tom, že by do doby rozhodnutí dle § 77a trestního řádu došlo ke skutečnostem, které by obavu z vycestování následně u jmenovaných mohly vyvolat. Trestní stíhání jmenovaných zahájené dne 16.10.2013 se totiž týká tzv. zdrojového trestného činu páchaného na území České republiky, u něž nebylo podstatou vyvádění finančních prostředků na účty v zahraničí. Je tedy zcela logické, že k podání návrhu dle § 77a trestního řádu bylo přistoupeno právě až v souvislosti se zahájením trestního stíhání jmenovaných ze dne 13.2.2014.

Pro větší konkretizaci důvodnosti postupu dle § 77a trestního řádu lze uvést, že z dosavadního šetření vyplývá, že obvinění aktuálně stále jednají, a to jak formálně, tak fakticky za společnosti, které se účastnily obchodních vztahů, v rámci nichž byl zastírán pravý původ peněžních prostředků pocházejících z předražených dodávek jízdních dokladů DPP, akciová společnost, přičemž mohou přímo či zprostředkovaně disponovat s prostředky těchto společností, a to včetně finančních prostředků na účtech těchto společností vedených v České republice i v zahraničí. Řada smluv byla podepsána v zahraničí, přičemž některé tyto smlouvy byly podepsány obviněnými osobami.

Již v návrhu dle § 77a trestního řádu státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze rovněž poukázal na skutečnost, že obviněný I. R. je rezidentem M. k., kde má také veden bankovní účet, že se fakticky podílí na obchodním vedení společnosti N., a. s., a současně je dáno důvodné podezření, že přetrvávají jeho obchodní aktivity se zahraniční

společnosti C. A. Inc., za níž jedná obviněný JUDr. P. K.. U obviněných Mgr. D. M. a Mgr. M. S. pak je dáno podezření, že mimo jednání za DPP, akciová společnost, nejprve fakticky a posléze i formálně jednali také za spol. N., a. s., a současně organizovali převody prostředků pocházejících z předražených dodávek jízdních dokladů na zahraniční bankovní účty společnosti C. A. Inc. Nadto Mgr. D. M. byl v zahraničí zplnomocněn na základě generální plné moci k zastupování zahraniční společnosti C. A. Inc. a současně k zastupování podnikatele obviněného I. R. v rámci smluvního vztahu obviněného I. R. se spol. C. A. Inc.

Ze shora uvedeného je tak patrné, že z hlediska naplnění účelu trestního řízení bylo skutečně nezbytné omezit obviněné v možnosti cestovat do zahraničí (a tam případně mařit trestní řízení způsoby naznačenými shora), kde sídlí relevantní právnické osoby a kde jsou vedené bankovní účty, přes které procházely prostředky pocházející z předražených dodávek a kde je dáno důvodné podezření, že se zde stále nachází. Tyto skutečnosti nevzal v rámci svého rozhodnutí Městský soud v Praze dostatečně v úvahu a nepostupoval tak v souladu s § 2 odst. 6 trestního řádu. V odůvodnění usnesení Městský soud v Praze vyjma zvukových záznamů pořízených v rámci sledování věci dle § 158d odst. 1, 3 trestního řádu nereaguje na žádné další zadokumentované skutečnosti, které mají podklad v relevantním spisovém materiálu. Nemohl tak ani náležitě vyhodnotit důvodnost uložení opatření dle § 77a trestního řádu.

Jak již bylo uvedeno shora, podle § 147 odst. 1 trestního řádu při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a řízení předcházející napadenému usnesení. Pojem správnost je vykládán jako zákonnost a odůvodněnost. Zkoumání zákonnosti znamená zkoumání usnesení po právní stránce. Odůvodněnost se pak týká otázek skutkových, přičemž usnesení je odůvodněno, jestliže závěry vyjádřené v jeho výroci se opírají v souladu s procesním způsobem zjištěnými skutečnostmi o řádně opatřené, provedené a zhodnocené důkazy. Pojem odůvodněnost nelze směšovat s odůvodněním usnesení ve smyslu § 134 odst. 2 trestního řádu (srov. Šámal, P. a kol.: Trestní řád, Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 1792).

Z rozboru provedeného výše je zřejmé, že napadená usnesení soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 byla odůvodněná i zákonná (a tedy ve smyslu § 147 odst. 1 trestního řádu správná), neboť s ohledem na skutečnosti zjištěné v dosavadním průběhu trestního řízení podmínky pro postup dle § 77a odst. 1 trestního řádu dány byly. Případná nedokonalost samotného odůvodnění usnesení, pokud usnesení je věcně správné, není sama o sobě důvodem k rušení takového usnesení. Jakkoliv tedy Městský soud v Praze mohl mít výhrady k odůvodnění stížnostmi napadených usnesení soudce Obvodního soudu pro Prahu 5, nebylo v konkrétním případě na místě postupovat dle § 149 trestního řádu, ale naopak dle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a stížnosti obviněných zamítnout s ohledem na věcnou správnost napadených usnesení.

Pro úplnost lze k odůvodnění usnesení Městského soudu v Praze doplnit, že jestliže sám tento soud konstatuje, že důvodné podezření ze spáchání trestné činnosti ze strany obviněných se jeví zřejmým, je nepatřičným odkaz na skutečnost, že proti usnesení o zahájení trestního stíhání byly obviněnými podány stížnosti, o nichž dosud nebylo rozhodnuto. Zajišťovací instituty obecně jsou ve většině případů aplikovány v době, kdy usnesení o zahájení trestního stíhání není v právní moci. V situaci, kdy důvodnost zahájení trestního stíhání byla shledána, není na místě ani určité relativizování dosud zjištěných důkazů, jehož se Městský soud v Praze dopouští. Ani tvrzení Městského soudu v Praze o tom,

že zákaz vycestování do zahraničí je nepochybně vedle institutu vazby druhým nejzávažnějším zásahem do základní lidské svobody pohybu a pobytu, není nesporné. Vzhledem k intenzitě zásahu jednotlivých zajišťovacích institutů do základních práv a svobod lze tyto označit za robustní či subtilní, případně tyto instituty komparovat navzájem, jasná hierarchie v obecném smyslu tak, jak s ní pracuje Městský soud v Praze, však není možná (nepochybně i institut zadržení či předběžná opatření zejména dle § 88c písm. a) až d) trestního řádu výrazným způsobem zasahují do svobody pohybu a pobytu). V tomto směru pak je i zcela nejasné tvrzení Městského soudu v Praze, že soud prvního stupně nezávažil, zda nebylo možno dosáhnout sledovaného cíle způsobem do práv obviněných méně zasahujícím. I při odhlédnutí od vázanosti soudce návrhem státního zástupce v přípravném řízení zůstává otázkou, jaké instituty měl Městský soud v Praze na mysli. Naopak s ohledem na závažnost a charakter trestné činnosti a zjištěné skutečnosti zakládající v podstatě vazební důvody lze dojít k závěru, že zásah do ústavně zaručených práv obviněných na svobodu pohybu a pobytu byl v tomto případě zcela přiměřeným a odpovídajícím opatřením s ohledem na zájem sledovaný tímto opatřením, jímž je zajištění řádného průběhu trestního řízení v této věci. Bylo tedy postupováno zcela v souladu se zásadou zdrženlivosti.

Jak již bylo naznačeno shora, Městský soud v Praze dospěl k závěru, že při posuzování podmínek uložení opatření dle § 77a trestního řádu by měly být zjištěny skutečnosti v podstatě odůvodňující tzv. útěkovou vazbu ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu. Rovněž již bylo zmíněno, že takové skutečnosti v konkrétním případě u všech obviněných přinejmenším v intenzitě odůvodňující uložení opatření dle § 77a trestního řádu zjištěny byly a Městský soud v Praze tedy zjištěné skutečnosti řádně nehodnotil, když dospěl k opačnému závěru. Přesto je v této souvislosti na místě k vyjádřenému právnímu názoru ohledně nutnosti zjištění skutečností odůvodňujících útěkovou vazbu při ukládání opatření dle § 77a trestního řádu uvést, že tento není správný, nemá oporu v trestním řádu a je v rozporu s gramatickým, systematickým i teleologickým výkladem ustanovení § 77a odst. 1 trestního řádu. Především v tomto ustanovení je použito spojení „je-li to nezbytné pro dosažení účelu trestního řízení.“ Nezbytnost pro dosažení účelu trestního řízení přitom může být dána řadou jiných okolností, než pouze důvodnou obavou z toho, že obviněný uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul [tedy důvody vazby dle § 67 písm. a) trestního řádu]. Nezbytnost pro dosažení účelu trestního řízení je tak pojmem mnohem širším. Zajisté lze souhlasit s tím, že pokud jsou zjištěny skutečnosti zakládající důvodnou obavu, že obviněný uprchne nebo se bude skrývat, aby se trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, může být k institutu dle § 77a trestního řádu jako k méně zasahujícímu opatření na místo vazby přistoupeno (často patrně institut dle § 77a trestního řádu právě z těchto důvodů skutečně využíván bude).

Ostatně omezení spočívající v zákazu vycestování do zahraničí zná trestní řád i jako institut přístupující k opatření nahrazujícímu vazbu – viz § 73 odst. 4 trestního řádu - či jako předběžné opatření – viz § 88c písm. e) a § 88h trestního řádu. Úprava pro využití takového opatření v posledně dvou uvedených případech je však zcela samostatná a odlišná od úpravy obsažené v § 77a trestního řádu v rámci samostatného oddílu. Závěr, že pro užití opatření dle § 77a trestního řádu není a nemůže být nezbytné zjištění skutečností odůvodňujících útěkovou vazbu, vyplývá tedy již ze samotného znění tohoto ustanovení, v němž takový požadavek zahrnut není.

Zákonodárci, pokud by chtěl uložení tohoto opatření takovými zjištěními podmínit, by nic nebránilo použít buď obecný odkaz na § 67 písm. a) trestního řádu, případně slovní popis konkrétních podmínek podobně, jak tomu činí např. v § 88b odst. 2 trestního řádu, podle nějž

jednou z podmínek pro uložení předběžného opatření je v podstatě zjištění vazebních důvodů dle § 67 písm. c) trestního řádu. Rovněž v důvodové zprávě k zákonu č. 197/2010 Sb., změna zákona o cestovních dokladech a trestního řádu (dále jen důvodová zpráva) se uvádí: *V souvislosti s uložení některého opatření nahrazujícího vazbu může orgán rozhodující o vazbě uložit obviněnému omezení spočívající v zákazu vycestování. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. Zákaz vycestování do zahraničí může být obviněnému uložen – obdobně jako podle dosavadní právní úpravy – rovněž i bez ohledu na neexistenci vazebních důvodů, je-li to nezbytné k dosažení účelu trestního řízení. O uložení tohoto přiměřeného opatření rozhoduje soud a v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce.* Lze si tedy představit řadu případů, kdy opatření zákazu vycestování do zahraničí bude pro naplnění účelu trestního řízení nezbytné, i když nebude dána důvodná a konkrétními zjištěními podložená obava, že obviněný uprchne, aby se trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul. Může se jednat o případy, kdy bude dán jiný vazební důvod než důvod uvedený v § 67 písm. a) trestního řádu (a k vazbě nebude přistoupeno), ale i o případy, kdy žádný vazební důvod dán nebude. Jak uvádí i Městský soud v Praze v odůvodnění svého usnesení, smyslem tohoto zajišťovacího institutu je mít obviněného po přechodnou dobu k dispozici v České republice a zamezit jeho vycestování do ciziny. Takto může využití institutu dle § 77a trestního řádu připadat v úvahu v případech, kdy bude dána obava, že by obviněný (aniž by chtěl uprchnout) mohl v zahraničí odstranit důkazy či výnosy z trestné činnosti (to je v zásadě i projednávaný případ), příp. dokončit trestný čin, ale i v případech různého obstrukčního jednání obviněného souvisejícího s cestami do zahraničí přímo nezakládajícího důvody k uvalení vazby, na přechodnou dobu i v případech, kdy např. v závažné věci bude třeba v krátké době provést vyšetřovací úkony, u nichž bude účast obviněného nezbytná (vyšetřovací pokus, rekonstrukce, rekognice apod.), a byť i teoretická konkrétními zjištěními nepotvrzená možnost vycestování obviněného by zmařila či podstatně ztížila provedení takových úkonů a tím i účel trestního řízení atd. Nelze žádným výčtem postihnout všechny v úvahu připadající situace, kdy může oprávněně dojít k aplikaci § 77a trestního řádu.

Posouzení důvodnosti a nezbytnosti postupu dle § 77a trestního řádu i z hlediska dodržení zásady zdrženlivosti bude v konkrétním případě na orgánech činných v trestním řízení, v žádném případě však nelze možnost využití tohoto postupu redukovat pouze na případy, kdy budou zjištěny skutečnosti zakládající důvody vazby dle § 67 písm. a) trestního řádu. Ostatně i Městský soud v Praze poněkud rozporně v odůvodnění svého usnesení na str. 10 uvádí, že aplikace ustanovení § 77a trestního řádu není podmíněna existencí vazebních důvodů, aby vzápětí na str. 11 toto tvrzení de facto popřel tím, že je třeba zjišťovat skutečnosti v podstatě odůvodňující útěkovou vazbu.

Nesprávným je pak rovněž názor Městského soudu v Praze, že není v konkrétním případě potřeba soudem druhého stupně rušená rozhodnutí nahrazovat ani vlastními rozhodnutími ani věc vracet soudu prvního stupně k novým rozhodnutím. Zákonodárce uložení omezení spočívající v zákazu vycestování do zahraničí soudcem totiž podmiňuje v přípravném řízení návrhem státního zástupce. Z dikce § 149 odst. 1 trestního řádu pak jednoznačně vyplývá, že souběžně se zrušením stížností napadeného usnesení stížnostní orgán rozhodne některým ze způsobů stanovených v § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu či § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu, a to v případě, že je to vzhledem k povaze věci potřeba. Komentář k § 149 odst. 1 trestního řádu (srov. Šámal, P. a kol.: Trestní řád, Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 1801) v daném kontextu uvádí: *Nadřízený orgán může především v případě shledání vad napadeného usnesení nebo předchozího řízení usnesení toliko zrušit, a omezit se tak pouze na odstranění vadného stavu. Nové rozhodnutí učiní jen tehdy, je-li ho podle povahy věci třeba. Tak tomu bude v případech, kdy by pouhým zrušením*

napadeného usnesení zůstala nevyřešena nějaká otázka, např. podaný návrh, žádost, a bez jejího vyřešení by příslušný orgán činný v trestním řízení nemohl dále ve věci postupovat. Komentář k trestnímu řádu (srov. Šámal, P. a kol.: Trestní řád, Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 998) dále předpokládá, že o návrhu státního zástupce na uložení opatření dle § 77a odst. 1 trestního řádu je třeba vždy rozhodnout, a to případně i negativně tak, že návrh se podle § 77a odst. 1 trestního řádu a contrario zamítá. Jestliže Městský soud v Praze pouze zrušil napadená usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5, aniž by usnesení nahradil vlastním rozhodnutím nebo věc vrátil soudu prvního stupně k novým rozhodnutím, došlo k situaci, kdy v konečném důsledku o řádně podaných návrzích státního zástupce dle § 77a trestního řádu nebylo rozhodnuto. Městský soud v Praze jako soud druhého stupně tedy měl v případě, že dospěl k závěru, že napadená usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 dle § 77a odst. 1 trestního řádu jsou nedůvodná, tato usnesení zrušit a postupovat dle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu či § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu.

Na základě shora uvedených skutečností lze uzavřít, že Městský soud v Praze postupoval nezákonně, když nehodnotil důkazy na základě pečlivého uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu ve smyslu § 2 odst. 6 trestního řádu, současně přitom vycházel z nesprávných právních závěrů, když zejména fakticky ztotožnil podmínky pro postup dle § 77a odst. 1 trestního řádu s podmínkami pro postup při vzetí obviněného do vazby dle § 68 odst. 1 trestního řádu z důvodu dle § 67 písm. a) trestního řádu, nedostatečně postupoval podle § 147 trestního řádu a v důsledku všech těchto pochybení nesprávně podle § 149 odst. 1 trestního řádu napadená usnesení soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 zrušil, ač k tomu nebyl dán podklad. S ohledem na skutečnost, že v usneseních Obvodního soudu pro Prahu 5 byly obsaženy skutečnosti odůvodňující postup dle § 77a odst. 1 trestního řádu, je nutno dospět k závěru, že Městský soud v Praze měl postupovat dle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a stížnosti obviněných zamítnout. Městský soud v Praze současně postupoval v rozporu s trestním řádem, když dle § 149 odst. 1 trestního řádu napadená usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 toliko zrušil, neboť podle povahy věci s ohledem na předchozí návrh státního zástupce bylo třeba nového rozhodnutí. Městský soud v Praze tak v případě, že neshledal napadená usnesení soudu prvního stupně náležitě věcně odůvodněnými, měl po zrušení napadených usnesení postupovat dle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu nebo dle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu, čímž porušil zákon ve prospěch a současně i v neprospěch obviněných, neboť obvinění tímto zůstali v nejistotě ohledně rozhodnutí o návrzích státního zástupce.

Navrhují proto, aby Nejvyšší soud České republiky:

podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20.3.2014 sp. zn. 44 To 134/2014 byl ve prospěch i neprospěch obviněných I. R., nar. 3.1.1963, Mgr. D. M., nar. 13.2.1977, Mgr. M. S., nar. 22.2.1978, JUDr. P. K., nar. 20.1.1957, a Ing. J. J., nar. 16.7.1959, porušen zákon, a to v ustanoveních § 147 odst. 1 trestního řádu a § 149 odst. 1 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 77a odst. 1 trestního řádu a v řízení mu předcházejícím i v ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [4 Tz 27/2014](#)